

ЦРНА ГОРА КАО МАНИПУЛАТИВНИ ФАКТОР АНТИЕВРОПСКЕ ГЕОСТРАТЕГИЈЕ НА ЈУГОИСТОКУ

Пребројаване балканског пазара

Притиснут доказима о личној умешаности у организовани криминал, нарочито након пресуде мафијашком босу Куому у Италији, Ђукановић је отворио убрзана стратешка разигравања у два правца. Беспоговорно се прилагодио америчком сценарију противевропске геостратешке употребе Балкана, али и омогућио контроверзним руским олигарсима власништво над готово 60 одсто црногорске привреде и 80 одсто црногорског извоза (што се тумачи као грађење одступнице, јер зна да Американци своје клијенте, кад им истекне рок употребе, лако пусте низ воду). Да ли ће то бити довољно да му „господари игре” допусте недопустиво и коју ће цену за то морати да плати нормална Црна Гора?

Пише: Милорад Вукашиновић

Дру-гог ја-ну-а-ра 1996. го-ди-не, не-по-сред-но по-сле пот-пи-си-ва-ња Деј-тон-ског спо-ра-зу-ма, на стра-ни-ца-ма *Њу-јорк тај-мса* (*The New York Times*) по-ја-вио се по-ли-тич-ки оглед под на-сло-вом „Тре-ћа аме-рич-ка им-пе-ри-ја”. Ауто-ри огледа

Хајлбрун и Линд чла-но-ви су кон-тро-верз-ног Са-ве-та за ино-стра-не по-сло-ве (је-дан је де-мо-кра-та, а дру-ги нео-кон-зер-ва-ти-вац). Два углед-на при-пад-ни-ка ор-га-ни-за-ци-је ко-ја пред-ста-вља ла-бо-ра-то-ри-ју аме-рич-ке спољ-не по-ли-ти-ке у на-ве-де-ном тек-сту не-скри-ве-но пи-шу о ствар-ним ци-ље-ви-ма аме-рич-ке ге-о-стра-те-ги-је на Бал-ка-ну. По ин-тер-пре-та-ци-ји Хајлбру-на и Лин-да, „тре-ћа аме-рич-ка им-пе-ри-ја” пред-ста-вља „ла-нац зе-ма-ља од Персијског за-ли-ва за-кључ-но са Бо-сном на Бал-ка-ну, где САД пред-во-де јед-ну ши-ро-ку ко-а-ли-ци-ју у по-кре-ту му-сли-ман-ских на-ро-да”.

Из на-ве-де-не фор-му-ла-ци-је ни-је те-шко схва-ти-ти ка-ко је кључ-ни циљ аме-рич-ке ге-о-по-ли-ти-ке на Бал-ка-ну ства-ра-ње „ислам-ске тран-свер-за-ле” ко-ја у бу-дућ-но-сти тре-ба да пред-ста-вља коп-не-ни ко-ри-дор за про-дор му-сли-ман-ских ма-са, пр-вен-стве-но из Тур-ске али и дру-гих цен-трал-но-а-зиј-ских туркофоних др-жа-ва, у Евро-пу. Уоста-лом, аме-рич-ка ад-ми-ни-стра-ци-ја го-ди-на-ма вр-ши огро-ман при-ти-сак на Европ-ску Уни-ју да при-ми Тур-ску у пу-но-прав-но члан-ство, упр-кос гла-сним упо-зо-ре-њи-ма не-за-ви-сних ана-ли-ти-ча-ра ко-ји ука-зу-ју и на про-цес „убр-за-не уну-тра-шње исла-ми-за-ци-је” тур-ског дру-штва.

Ре-а-ли-за-ци-ја по-ме-ну-те аме-рич-ке ге-о-стра-те-ги-је ни-је до-ве-де-на у пи-та-ње ни по-сле тра-гич-них до-га-ђа-ја 11. сеп-тем-бра 2001. го-ди-не. На-про-тив, деша-ва-ња на Бал-ка-ну, као и из-ја-ве чел-них љу-ди аме-рич-ке ад-ми-ни-стра-ци-је у по-след-ње вре-ме, уве-ра-ва-ју да се од кључ-них по-став-ки обе-ло-да-ње-них у по-ме-ну-тој сту-ди-ји уоп-ште ни-је од-у-ста-ло. На-и-ме, Бу-шо-ви нео-кон-зер-ва-тив-ци, у са-рад-њи са ле-во-ли-бе-рал-ним де-мо-крат-ским еста-бли-шмен-том, Бал-кан и да-ље до-жи-вља-ва-ју као под-руч-је где ће САД по-ка-за-ти ка-ко кон-цеп-ци-ја „гло-бал-ног ра-та про-тив те-ро-ра” за-пра-во ни-је усме-ре-на про-тив исла-ма, већ пре све-га „про-тив екс-тре-ми-ста у му-сли-ман-ским ре-до-ви-ма”. Нај-бо-љи до-каз за то је по-др-шка „не-за-ви-сном Ко-со-ву” и уни-тар-ној Бо-сни, под до-ми-на-ци-јом му-сли-ма-на, ко-ји то-бо-же „при-хва-та-ју де-мо-крат-ски си-стем вред-но-сти”. На-рав-но, оства-ре-ње јед-ног ова-квог ци-ља, мо-гу-ће је са-мо уко-ли-ко се на-ста-ви спољ-но-по-ли-тич-ки курс ад-ми-ни-стра-ци-је из „клин-то-нов-ске ере”.

АЛБАНСКА „ОПЕРАЦИЈА ЦГ”

У аме-рич-кој штам-пи, посебно од апри-ла 2004. го-ди-не, по-вре-ме-но се по-ја-вљу-ју „ана-ли-зе” ути-цај-них про-ал-бан-ски усме-ре-них ло-би-ста у ко-ји-ма се Бу-шо-ва ад-ми-ни-стра-ци-ја под-се-ћа да „на Бал-ка-ну има још не-до-вр-ше-ног по-сла”. Ве-ли-ком бро-ју гру-па за при-ти-сак ових да-на при-дру-жи-ла се још јед-на, Али-јан-са за но-во Ко-со-во, чи-ји је глав-ни осни-вач и фи-нан-си-јер Бе-џет Па-цо-ли, је-дан од во-ђа ал-бан-ског кри-ми-нал-ног ган-га у Евро-пи, ко-ји је у фор-ми-ра-ње ове ло-би-стич-ке гру-пе уло-жио чак два ми-ли-о-на аме-рич-ких до-ла-ра.

Је-дан од за-да-та-ка ал-бан-ског ло-би-ја у САД је-сте, по-ред за-ла-га-ња за „не-за-ви-сност Ко-со-ва”, да про-мо-ви-ше и иде-ју о не-за-ви-сној Цр-ној Го-ри, од-но-сно раз-би-ја-њу Др-жав-не за-јед-ни-це Ср-би-ја и Цр-на Го-ра. На-рав-но, са-мо-стал-ност Цр-не Го-ре би-ла би са-мо фа-за у оства-ре-њу кон-цеп-та „Ве-ли-ке Ал-ба-ни-је” – не-скри-ве-не су ал-бан-ске те-ри-то-ри-јал-не аспи-ра-ци-је пре-ма оним де-ло-ви-ма Цр-не Го-ре где ве-ћин-ски жи-ваљ чи-не при-пад-ни-ци ал-бан-ске на-ци-о-нал-не ма-њи-не.

Ал-бан-ски ло-би-сти у САД убр-за-но при-пре-ма-ју те-рен за „отва-ра-ње ал-бан-ског пи-та-ња у Цр-ној Го-ри”. Аме-рич-ком Кон-гре-су већ је пре-дат До-ку-мент о фор-ми-ра-њу јед-ног ал-бан-ског ре-ги-о-на у Цр-ној Го-ри, ко-ји би био са-ста-вљен од три суб-ре-ги-о-на. Оформ-љен је и Кон-гре-сни ко-ми-тет ко-ји по-др-жа-ва ову Плат-фор-му и ко-ји је са-ста-вљен од 28 чла-но-ва. На ње-го-вом че-лу су де-мо-кра-та Ели-от Ен-џел и ре-пу-бли-кан-ка Сју Елин. На це-ре-мо-ни-ји тзв. де-по-но-ва-ња Плат-фор-ме уче-ство-вао је и др Пол Ви-ли-јамс, про-фе-сор ме-ђу-на-род-ног пра-ва, уче-сник Кон-фе-рен-ци-је у Рам-бу-јеу и је-дан од кључ-них прав-них екс-пе-ра-та ан-га-жо-ва-них при-ли-ком са-чи-ња-ва-ња Охрид-ског спо-ра-зу-ма у Ма-ке-до-ни-ји, ко-јим је ова не-ка-да-шња ју-го-сло-вен-ска ре-пу-бли-ка прак-тич-но фе-де-ра-ли-зо-ва-на.

Ни-је те-шко за-кљу-чи-ти да је на-ме-ра ути-цај-ног ал-бан-ског ло-би-ја да, по-сле по-де-ле Ма-ке-до-ни-је, по-де-ли и Цр-ну Го-ру. Уз ства-ра-ње „не-за-ви-сног Ко-со-ва”, де-ми-ли-та-ри-за-ци-ју ал-бан-ских оп-шти-на на ју-гу цен-трал-не Ср-би-је, отва-ра-ње „сан-џач-ког пи-та-ња” и уни-та-ри-за-ци-ју Бо-сне и Хер-це-го-ви-не до-но-ше-њем но-вог Уста-ва, на чи-јем усва-ја-њу уве-ли-ко ра-де екс-пер-ти Стејт де-парт-мен-та, јасно је да се пред на-шим очи-ма за-и-ста ства-ра, у ср-цу Бал-ка-на, „Тре-ћа аме-рич-ка им-пе-ри-ја”.

ЂУКАНОВИЋЕВ ОТКЛОН ОД ЕВРОПЕ

Аме-рич-ка ад-ми-ни-стра-ци-ја, по-себ-ну па-жњу по-све-ћу-је раз-во-ју уну-тра-шњих по-ли-тич-ких при-ли-ка у Цр-ној Го-ри. И по-ред зва-нич-но про-кла-мо-ва-них из-ја-ва да ће би-ти по-др-жа-но сва-ко ре-ше-ње о ко-јем се са-гла-се Бе-о-град и Под-го-ри-ца, са-свим је ја-сно да иза ку-ли-са зва-нич-не по-ли-ти-ке ва-шинг-тон-ска ад-ми-ни-стра-ци-ја по-др-жа-ва цр-но-гор-ски се-па-ра-ти-зам. Отво-ре-ни-ја по-др-шка за са-да из-о-ста-је, пр-вен-стве-но због по-чет-ка пре-го-во-ра о „бу-ду-ћем ста-ту-су Ко-со-ва и Ме-то-хи-је”. На-и-ме, оба-ве-ште-ни из-во-ри из Ва-шинг-то-на твр-де да ће ток пре-го-во-ра о Ко-сме-ту у од-лу-чу-ју-ћој ме-ри ути-ца-ти на да-љи раз-вој по-ли-тич-ких при-ли-ка у Цр-ној Го-ри.

Вла-да-ју-ћој ко-а-ли-ци-ји у Под-го-ри-ци за са-да се су-ге-ри-ше „уз-др-жа-ност”, ка-ко би се про-це-ни-ла по-зи-ци-ја срп-ског пре-го-ва-рач-ког ти-ма о Ко-со-ву, по-себ-но пре-ми-је-ра Во-ји-сла-ва Ко-шту-ни-це, чи-ји се ста-во-ви у Ва-шинг-то-ну про-це-њу-ју као нај-твр-ђи. Уко-ли-ко срп-ски пре-го-ва-рач-ки тим по-ка-же прин-ци-пи-јел-ност и не бу-де спре-ман да при-зна „не-за-ви-сност Ко-со-ва”, САД ће ак-ти-ви-ра-ти „ре-фе-рен-дум-ско из-ја-шња-ва-ње” у Цр-ној Го-ри. Ова-квој стра-те-ги-ји аме-рич-ке ад-ми-ни-стра-ци-је сва-ка-ко је при-ла-го-ђен и из-ве-штај Ве-не-ци-јан-ске ко-ми-си-је, чи-ја се дво-сми-сле-ност и „на-мер-на нео-д-ре-ђе-ност” са-вр-ше-но укла-па у оства-ре-ње на-ме-ра атлан-ти-стич-ке ге-о-стра-те-ги-је.

На при-ме-ру Цр-не Го-ре прак-тич-но се по-на-вља сце-на-рио с по-чет-ка де-ве-де-се-тих го-ди-на про-шлог ве-ка. Зва-нич-но, ме-ди-ја-тор пре-го-во-ра на ре-ла-ци-ји власт-опо-зи-ци-ја је офи-ци-јел-ни Бри-сел, чи-ја по-зи-ци-ја је до-не-кле „мек-ша” у од-но-су на „ва-шинг-тон-ске ја-стре-бо-ве”. За раз-ли-ку од САД, Европ-ска Уни-ја де-ша-ва-ња у Цр-ној Го-ри и ре-ги-о-ну по-сма-тра до-не-кле ре-а-ли-стич-ни-је. Све-сна уну-тра-шњих цр-но-гор-ских при-ти-веч-но-сти, не-до-стат-ка са-гла-сно-сти о кључ-ним пи-та-њи-ма, ду-бо-ке кри-ми-на-ли-за-ци-је цр-но-гор-ског дру-штва, као и крх-ке ста-бил-но-сти ре-ги-о-на у це-ли-ни, спољ-на по-ли-ти-ка Европ-ске Уни-је ви-ше је скло-на очу-ва-њу по-сто-је-ће, исти-на су-ви-ше ла-ба-ве и не-функ-ци-о-нал-не, др-жав-не за-јед-ни-це. *Сту-ди-ја о из-во-дљи-во-сти*, као и пот-пи-си-ва-ње *Пак-та о при-дру-ва-њу и ста-би-ли-за-ци-ји*

Жи-

са ин-сти-ту-ци-ја-ма др-жав-не за-јед-ни-це, по-сле-ди-ца је не то-ли-ко спољ-но-по-ли-ти-ч-ке еман-ци-па-ци-је ЕУ у од-но-су на САД, ко-ли-ко ре-зул-тат праг-ма-тич-не про-це-не од-ре-ђе-них европ-ских кру-го-ва, ко-ји у свом дво-ри-шту не же-ле још јед-ну др-жа-ву-кли-јен-та, ка-ква би не-сум-њи-во би-ла са-мо-стал-на Цр-на Го-ра.

Пот-пу-но све-сни те чи-ње-ни-це, пред-став-ни-ци вла-да-ју-ће ко-а-ли-ци-је у Цр-ној Го-ри у по-след-њих не-ко-ли-ко ме-се-ци ви-ше пу-та су из-ја-ви-ли ка-ко „ни-су спрем-ни да др-жав-ну са-мо-стал-ност Цр-не Го-ре жр-тву-ју ра-ди ње-не европ-ске пер-спек-ти-ве”. Ипак, нај-ве-ћи не-до-ста-так по-ли-ти-ке ЕУ је ње-но не-је-дин-ство, што пред-став-ни-ци ак-ту-ел-не вла-сти у Цр-ној Го-ри ве-што ко-ри-сте.

До-каз за ову тврд-њу су отво-ре-на по-др-шка цр-но-гор-ском се-па-ра-ти-зму ко-ју је не-дав-но у Под-го-ри-ци, са-оп-штио сло-ве-нач-ки пред-сед-ник Др-нов-шек, као и под-сти-ца-ње на ре-фе-рен-дум ко-је сти-же из др-жа-ва тзв. „но-ве Евро-пе”. Ни-је те-шко за-кљу-чи-ти да иза ста-во-ва „но-вих по-ли-ти-ч-ких и еко-ном-ских кла-са” не-ка-да-шње Ис-точ-не Евро-пе сто-ји ва-шинг-тон-ска ад-ми-ни-стра-ци-ја, ко-ја на овај на-чин по-но-во по-тен-ци-ра ста-но-ви-ште ка-ко је Евро-па без аме-рич-ке по-мо-ћи не-мо-ћ-на да ре-ша-ва би-ло ко-ји по-ли-ти-ч-ко-без-бед-но-сни про-блем.

СМИСАО ПРОДОРА „РУСКОГ КАПИТАЛА”

Ан-ти-е-вроп-ска по-ли-ти-ка зва-нич-не Под-го-ри-це по-сле-ди-ца је пр-вен-стве-но ви-ше-го-ди-шње ис-тра-ге о швер-цу ци-га-ре-та, ко-ја се во-ди пред ита-ли-јан-ским пра-во-суд-ним ор-га-ни-ма. Оба-ве-ште-ни из-во-ри, бли-ски ита-ли-јан-ском пра-во-су-ђу, наво-де да је под-но-ше-ње оп-ту-жни-це про-тив пре-ми-је-ра Ђу-ка-но-ви-ћа пи-та-ње тре-нут-ка, по-себ-но по-сле пре-су-де ма-фи-ја-шком бо-су Ку-о-му, у ко-јој се на де-се-так ме-ста по-ми-ње лич-но пред-сед-ник цр-но-гор-ске Вла-де. Ана-ли-ти-ча-ри у Под-го-ри-ци твр-де да је по-сту-пак пред ита-ли-јан-ским ис-тра-жним ор-га-ни-ма кључ-ни раз-лог Ђу-ка-но-ви-ће-вог за-о-кре-та у од-но-су на

ЕУ. Управо истрага у Италији, сматра се, одлучујући је чинилац и окретања актуелне власти у Црној Гори према руском капиталу.

Колико је реч о озбиљној сарадњи сведочи и текст под насловом „Најбољи словенски пријатељи” који се 30. априла 2005. године појавио на страницима најутицајнијег светског економског гласила *The Economist*. Аутор на почетку текста указује на историјске везе Русије и Црне Горе, које се сада поново обнављају. Предивна црногорска обала предмет је интересовања многих руских компанија, а руски туристи чине више од 11 одсто укупног броја иностранних гостију.

Централно место у анализи заузима сарадња актуелне власти у Црној Гори са руским олигарсима, које предводи власник „Русала”, контроверзни бизнисмен Олег Дерипаска, један од власника највеће алуминијумске групаације у свету. Сарадња је кулминирала недавно куповином Комбината алуминијума у Подгорици. На тај начин руски капитал постао је власник готово 60 одсто црногорске привреде и 80 одсто црногорског извоза.

Упућени извори тврде да је куповина Комбината алуминијума и земљишта у Црној Гори резултат пре свега новог руског спољнополитичког курса који оличава председник Путин, а који карактерише доследна примена начела прагматизма. Уместо одржавања скупих војних база, Русија је све више и на Балкану заинтересована за процес приватизације и контролу стратешких привредних ресурса. Нема никакве сумње у то да је продор руског капитала у Црну Гору резултат далекосежних стратешких процена и минимизиране анализе унутрашњих прилика у Србији и Црној Гори. Очигледно је да се у Русији са неповерењем гледа на актуелну власт у Србији, која, према званичним руским проценама, дефаворизује руски капитал у односу на англоамерички. Уосталом, ту чињеницу недвосмислено је навео и министар иностраних послова Лавров, приликом недавне посете Београду.

Насупрот ставовима власти у Београду, премијер Црне Горе Мило Ђукановић је посебно последњих година оформио веома утицајан лоби у Москви, чија је најзначајнија личност градоначелник Москве Јуриј Лушков. Прошлогодишња Ђукановићева посета Русији најпотпуније потврђује наведене ставове. Наиме, током боравка у Москви, црногорског премијера примио је лично Патријарх Алексеј II. Посету је припремио један од најповерљивијих Ђукановићевих људи, амбасадор СЦГ у Русији Милан

Ро-ћен.

Све то на-во-ди на за-кљу-чак да сво-ју пер-спек-ти-ву цр-но-гор-ски пре-ми-јер не ви-ди на За-па-ду, већ пр-вен-стве-но у Ру-си-ји. На-рав-но, услов за би-ло ка-кву пер-спек-ти-ву је сти-ца-ње кри-вич-но-прав-ног иму-ни-те-та, а то је мо-гу-ће са-мо у не-за-ви-сној Цр-ној Го-ри. Неки аналитичари, нарочито они блиски Ђукановићу, твр-де да је са-рад-ња ру-ског ка-пи-та-ла са Цр-ном Го-ром „до-каз да је Ру-си-ја ди-гла ру-ке од Ср-би-је” и да ће „по-др-жа-ти не-за-ви-сност Цр-не Го-ре” ко-ја је иона-ко, по-сле при-ва-ти-за-ци-је Ком-би-на-та алу-ми-ни-ју-ма у Под-го-ри-ци, фак-тич-ки под ру-ским па-тро-на-том. Како год, извесно је да би Ру-си та-ко створили још једно своје важно геостратешко и пословно упориште на топлим морима, што је давнашња оријентација и константа руске геополитике.

ЦЕНА ПРИВАТИЗАЦИЈЕ ДРЖАВЕ

На уну-тра-шњем по-ли-тич-ком пла-ну у Цр-ној Го-ри, у пот-пу-но-сти из-о-ста-је ди-ја-лог на ре-ла-ци-ји власт-опо-зи-ци-ја. Обе су-прот-ста-вље-не стра-не за-у-зи-ма-ју стра-те-шке по-зи-ци-је пред не-ми-нов-ни ди-ја-лог о ре-фе-рен-ду-му, ко-ји ће по-сле зва-нич-ног об-ја-вљи-ва-ња Из-ве-шта-ја Ве-не-ци-јан-ске ко-ми-си-је от-по-че-ти већ то-ком ја-ну-а-ра. За раз-ли-ку од „ин-ди-пен-ди-стич-ког бло-ка”, чи-ја кам-па-ња је уве-ли-ко у то-ку, ка-ко у Цр-ној Го-ри, та-ко и ино-стран-ству, блок по-ли-тич-ких стра-на-ка и гру-па-ци-ја за за-јед-нич-ку др-жа-ву за-у-зи-ма не-схва-тљи-во па-сив-ну и де-фан-зив-ну по-ли-тич-ку по-зи-ци-ју. Та-ко-зва-на про-срп-ска опо-зи-ци-ја – ко-ју чи-не пред-став-ни-ци Со-ци-ја-ли-стич-ке на-род-не пар-ти-је, На-род-не стран-ке, Срп-ске на-род-не стран-ке и Де-мо-крат-ске срп-ске стран-ке – по-ка-зу-је у овом ве-о-ма ва-жном тре-нут-ку не-до-вољ-ну по-ли-тич-ку -зре-лост и не-ус-кла-ђе-ност у де-ло-ва-њу, чак и у ве-зи са не-ким пре-суд-ним стра-те-шким пи-та-њи-ма.

По-је-ди-ни ана-ли-ти-ча-ри ука-зу-ју на успон за са-да не-вла-ди-не Гру-пе за про-мје-не, чи-ји је ли-дер Не-бој-ша Ме-до-је-вић, пре-ма по-след-њем Це-де-мо-вом

истраживању, најпопуларнија личност у Црној Гори. По најновијим подацима исте агенције, 41 одсто бирача подржава црногорску независност, док је 32 одсто против овог политичког пројекта. Није мали ни број оних који су или неодредљени или једноставно неће гласати на референдуму, најављеном од стране владајуће коалиције за 30. април 2006. године, њих чак 27 одсто. Утемељене су претпоставке да је у оквиру овог процента највећи број присталица заједничке државе који, из основног страха од могуће репресије, не желе да се изјашњавају.

Управо у овој околности и треба тражити разлоге агресионе кампање Покрета за независну Црну Гору који ових дана, у САД и европским земљама, покушава да „пробуди црногорску дијаспору” и, како истичу, „пресеље је макар на дан референдума” у Црну Гору. Овакве најаве изазивају зебњу, не само представника опозиције, да би на референдуму могла да буде поновљена изборна крађа са председничких избора 1997. године. Уосталом, лидер Групе за промјене Небојша Медојевић, недавно је најавио, као могућност, да актуелна власт у Црној Гори покуша да купи тачно 100 хиљада гласова на предстојећем референдуму, помињући цифру од 50 милиона евра. У садашњим економским и социјалним условима у Црној Гори, неко се, ето, досетио да општи колико кошта „приватизације једне државе”.

Политичке странке у Србији, сем часних изузетака, немају одговор на ништа мање значајно питање о цени разбијања државне заједнице. У Србији, окренутој самој себи, као да се забравља ноторна чињеница да од исхода могућег референдума у Црној Гори зависи и будућност саме Србије. Уосталом, већ сада је извесно да би у случају независности Црна Гора водила отворено противрпску политику, а српски народ у Црној Гори, заједно са Српском православном црквом, био изложен сасвим отвореном прогону. О томе, уосталом, сведочи и недавно изречени став посланика из редова европских социјалистичких странака о стању људских права у Црној Гори.

Под изговором мешања у „унутрашње ствари Црне Горе”, српска политичка класа и интелектуална елита већ дуже време саучествују у бруталном социјалном и духовном инжењерингу који се у име „дукланске идеологије” намеће српском православном бићу Црне Горе. Јавности је, међутим, мало познато да су актуелне власти у Црној Гори пројекат „новог дукланског идентитета” осмислиле још 1999. године, уз подршку једне британске PR компаније.

Упра-во та чи-ње-ни-ца це-лу при-чу о ста-њу у Цр-ној Го-ри вра-ћа у ор-би-ту високе по-ли-ти-ке и пр-вен-стве-но ње-них хлад-них ин-те-ре-са. О суд-би-ни обич-них љу-ди на Бал-ка-ну већ одав-но ви-ше ни-ко и не раз-ми-шља. А и за-што би, од-го-ва-ра ци-ник, ка-да ни они не раз-ми-шља-ју о се-би и соп-стве-ној бу-дућ-но-сти. <

(Јануар-фебруар 2006)